

Militærforsvars-Die: man har seet det med et Staaende-Hær-Die. — Naar man ved denne Leilighed har bragt i Erindring, at et slet Forsvar er værre end intet Forsvar, saa kan der ligge noget Sandt deri, men det rammer Bornholmerne selv. Det er ingen national Skam, om den bornholmske Militærskulde optræde svagt ligeoverfor et Angreb, thi det er Noget, som man, naar man gjenneagaer Historien, vil finde er steet mange Gange og paa Steder, hvor Nationen har hævdet en meget stor militær Hæder; men det vil være til Skade for Bornholmerne selv, idet nemlig Fjenden, naar han møder Modstand, vil vise sig mere voldsom, end naar han kan gaae lige til. Siger man derimod, lad Bornholm være overladt til Forholdenes egen Natur, lad Bornholmerne bære de Ulykker, der kunne følge deraf, lad dem bruge den Styrke, de have, paa bedste Maade, og vi ville da erstatte dem de Lidelser, som de maae taale, saa er det en Betragtningmaade, der maastee kan være ganske rigtig, men saa maae Bornholmerne, før man støtter sig paa deres Duster, vide, at Forsvaret er overladt til dem selv, at der intet andet Forsvar skal være, at de skulle tage deres Skæbne, som den falder, og i det Høieste vente en Erstatning. Naar man imidlertid lader falde et Ord, som synes at skulle have Gyldighed paa andre Forhold, (A. Hage Hør!) saa er det ikke Ret at bringe det ind her, hvor det ikke kan blive mødt med den Styrke, det burde, og man udtaler sig, det gjentager jeg, om Ting, som man ikke forstaaer (A. Hage: Hør!). Det ærede Medlem, som bestandig siger: „Hør“, forstaaer ikke Meré af det end Noget af de Andre, men alle de ærede Medlemmer kunne forstaae, at Illusioner med Hensyn til Forhold af den Natur ere farlige, og naar disse Illusioner blive tilintetgjorte, skal man ikke vælte Skylden over paa Andre, men tage den paa sig selv. Det er forøvrigt ikke mig, der har bragt dette Thema paa Bane.

Dan: Efterat den ærede Forespørger nu har fremsat sin Forespørgsel, og Ministeren har svaret derpaa, og efterat en Stemme har udtalt sig, som jeg vel tør kalde, i alt Fald for-

holdsviits, sagkyndig her i Thinget, kunde det vel findes i sin Orden, at ogsaa en Stemme fra Bornholm lod sig høre i denne Sag. Naar jeg siger: „en Stemme fra Bornholm“, da ønsker jeg, at det maa kunne siges i den bedste Betydning, at det er en bornholmsk Stemme. Jeg veed ikke, hvorledes man venter, at jeg skal stille mig til dette Spørgsmaal; men det føler jeg, og det vilde ogsaa være underligt Andet i en Tid som denne, at der bag min bornholmske Stemme flaaer et danskt Hjerte, og jeg ønsker, at jeg ogsaa i denne Forstand maa kunne siges at repræsentere Bornholmerne, i det Mindste den bedste Deel af Bornholmerne. Naar vort Fædreland befinder sig i en Tid og under en Kamp som den nærværende, saa er det intet Under, at det seer sig om til alle Sider, speidende imod alle Kanter af Horisonten efter Hjælp; og hvad ligger da nærmere, end at Fædrelandet seer sig om til sine egne Sønner og tilraaber dem: Hvor ere I henne Allesammen, som formaae at bære Baaben og Bærgene for mig? Kommer frem, Saamange som I kunne, thi nu behøves I Allesammen! Denne Betragtning er stærk hos mig, og jeg troer, at jeg i saa Henseende kan uden Bluesse fremstille mig som Repræsentant for mine bornholmske Landsmænd i det Hele taget. Men paa den anden Side maa det vistnok ogsaa erkjendes, at det ikke kan Andet end være en bornholmsk Følelse, der gjennem mig maa gjøre sig gjældende her. Man maa huske paa, at der er en Befolkning paa en lille Ø, der befinder sig omtrent dobbelt saa langt fra Moderlandet som fra den preussiske Kyst, og hvad er da naturligere, end at den Taante bemægtiger sig Befolkningen, at den ligger meget ubsat, og at derfor Begeistringen for frivilligt at opgive den særlige Bæuing, som den har havt igjennem Aarhundreder, tidligere som et Slags Privilegium, ikke kan være stor. Jeg troer, at man maa sige, at denne Betragtning naturligen maa føre til, at Bornholmerne ikke frivilligt komme og sige, at de ville give Afslab paa deres særlige militære Forfatning. Der kan naturligviis være forskjellige Meninger om, hvorvidt det i strategisk eller politisk Henseende eller i flere saadanne Henseender kan være rigtigt eller nødvendigt at bibeholde et Forsvar paa Bornholm, og der